

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	240-24/284804
Otsuse kuupäev	03.01.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	OÜ BauEst vaidlustus Maaelu Teadmuskeskuse riigihankes „Vihmavarirajatise vundamendi ja kastmisrajatise pikenduse ehitamine ning välilabori ehitamine“ (viitenumber 284804) OÜ BauEst pakkumuse tagasi lükkamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, OÜ BauEst, esindaja vandeadvokaat Taivo Ruus Hankija, Maaelu Teadmuskeskus, esindaja advokaat Päivi Margna
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Riigihangete seaduse § 197 lg 1 p 5 ja § 198 lg 1 alusel

- 1. Rahuldada OÜ BauEst vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Maaelu Teadmuskeskuse 25.11.2024 otsus lükata tagasi OÜ BauEst pakkumus.**
- 2. Mõista Maaelu Teadmuskeskuselt OÜ BauEst kasuks välja tasutud riigilõiv 640 eurot ja lepingulise esindaja kulud 2460 eurot käibemaksuta eurot.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 10.10.2024 avaldas Maaelu Teadmuskeskus (edaspidi Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Vihmavarirajatise vundamendi ja kastmisrajatise pikenduse ehitamine ning välilabori ehitamine“ (viitenumber 284804) hanketeate.

2. 02.12.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) OÜ BauEst (edaspidi Vaidlustaja) vaidlustus Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise otsusele.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 09.12.2024 kirjaga nr 12.2-10/240 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 12.12.2024 ja neile vastamiseks 17.12.2024.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija.

23.12.2024 teatas vaidlustuskomisjon uue otsuse avalikult teatavaks tegemise aja, menetlusosaliste esindajad kinnitasid sellest teada saamist.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, OÜ BauEst, ei nõustu tema pakkumuse tagasi lükkamise otsusega.

4.1. Vaidlustaja esitas koos pakkumusega Vormi 1 ning eraldi dokumendi, kus ta kinnitas, et on arvestanud, et kõik seadmed vastavalt Lisa 1 (Pakkuja pakutavad seadmed) tabelile on projektijärgsed – täpselt samad seadmed, mida Hankija soovis. Eraldi tootelehti, sertifikaate või väljavõtteid kodulehtedelt Vaidlustaja ei esitanud, kuid selliste dokumentide esitamine ei olnud ka vajalik ega mõistlik arvestades seda, et Vaidlustaja pakkus Hankijale Hankija enda poolt nimetatud näidistooteid.

Vaidlustaja on seisukohal, et olukorras, kus Hankija esitab riigihanke alusdokumentides näidistoodete loetelu ja pakkuja pakub pakkumuses täpselt neid samu näidistooteid (nagu Vaidlustaja tegi), ei ole mõistlikule pakkujale omistatav selliste toodete nõuetele vastavuse kohta täiendavate dokumentaalsete kinnituste esitamise kohustuse arusaadavus.

4.2. Vaidlustaja ei nõustu Hankija osundusega teiste pakkujate väidetavale käitumisele. Hankija on viidates 17.10.2018 otsusele haldusasjas 3-18-1248 ja eirates käesoleva hanke asjaolusid leidnud, et „*kuna teised pakkujad said tingimustest samamoodi aru ja esitasid dokumendid ka nende toodete kohta, mis olid toodud näidistoodetena, oleks pidanud ka BauEst OÜ selliselt RHADis toodud tingimusest aru saama.*“

Esiteks puudub Vaidlustajal võimalus kontrollida, kas teised pakkujad esitasid tõepoolest Hankijale pakkumuse kõigis seadmete liikides täpselt samade toodete osas, mille Hankija oli ise näidistoodete loetelus esitanud. Juhul kui teised pakkujad esitasid pakkumuse näidistoodetest erinevate toodetega pakkumuse, ei ole Hankija viide teiste pakkujate käitumisele üldse asjakohane. Teiseks - ka juhul kui teised pakkujad esitasid kõigis seadme liikides täpselt Hankija märgitud näidistoodetele vastava toote pakkumuse (milles Vaidlustaja kahtleb), ei ole just nende käitumine omistatav mõistlikule pakkujale ja Vaidlustaja käitumine ebamõistlikule pakkujale.

4.3. Hankija on heitnud Vaidlustajale ette Hankija enda pakutud tootenäidisega samasuguse toote pakkumisel tootega seotud dokumentide esitamata jätmist, siis Hankija viidatud kohtuasjas keskendus vaidlus hoopis küsimusele sellest, kas riigihankes „Tartu linna avalik rattaringlussüsteem“ pidi pakkuja esitama hankijale vorm 8 kohase maksumuse tabeli, juhtimissüsteemi kirjelduse ja andmevahetuskihi kirjelduse, jalgrataste ja jalgrattaparkla

osade kirjelduse ja joonised ning infotulba kirjelduse ja joonised. Otsusest nähtuvalt ei esitanud Tartu linn selles hankes pakkujatele omalt poolt konkreetseid näidistooteid ja pakkujad ka ei teinud pakkumust konkreetsetele hankija nimetatud näidistoodetele vastavate toodete pakkumiseks. Kuidas pakkujad sellises (täiesti erinevas) ja käesolevas hankemenetluses hanketingimustest aru saanud on, ei oma mitte mingit omavahelist ega võrreldavat puutumist.

Kui kohtuasjas 3-18-1248 sisaldasid esitamata dokumendid „andmeid, mis ühelt poolt on vajalikud pakutava toote identifitseerimiseks ja selle omaduste fikseerimiseks ning hanketingimustele vastavuse hindamiseks ja teisalt ka pakkumuse maksumuse hindamiseks. Seejuures ei ole tegemist andmete ebatäpsuse või väheolulise veaga pakkumuses, mille kõrvaldamine ei võiks mõjutada kogu hankemenetluse tulemust. Jalgrataste hind ja kasutusmugavus ning juhtimissüsteemi funktsionaalsus on hankedokumentide p 12.3 järgi hinnatavad pakkumuste paremusjärjestuse määramisel. Seega on kaebajate esitamata dokumentidest nähtuvatel andmetel vahetu mõju lisaks pakkumuse vastavuse kontrollimisele ka pakkumuse edukaks tunnistamisele.“, siis käesoleval juhul on Hankija heitnud Vaidlustajale ette selliste dokumentide mitteesitamist, mis ei ole vajalikud pakutava toote identifitseerimiseks, selle omaduste fikseerimiseks ega hanketingimustele vastavuse hindamiseks ega ka pakkumuse maksumuse hindamiseks.

4.4. Kui Hankija oli seadnud soovitava laboriahju näidistooteks seadme Memmert UF260 ja pakkuja täpselt sellist seadet ka pakkus, siis pidi olema ja selgelt oligi pakutav toode ja kõik tema omadused Hankijale teada ja arusaadavad ilma, et pakkuja oleks talle esitanud selle sama seadme kohta veel ka mistahes tootjapoolseid dokumente vms (Hankija nimetas tootelehti, sertifikaate või väljavõtteid kodulehtedelt).

Kuidas mistahes tooteleht, sertifikaat või väljavõte mistahes kodulehelt Hankijat seadme Memmert UF260 osas rohkem ja senisest erinevalt teadlikuks teinud oleks, ei ole arusaadav ja selle kohta puuduvad ka vaidlustatud otsuses vähimadki põhjendused. Sellist olukorda tegelikult ka ei esinenud. Osates ära märkida konkreetse näidistoote, oli Hankija selle toote omadusest ja iseendale sobivusest selgelt teadlik ja seda asjaolu ka juba kontrollinud.

Mingit täiendavat teavet näidisseadme omadustest sama seadme mistahes dokument, sh tooteleht, sertifikaat või väljavõtteid kodulehtedelt, Hankijale anda saanud ei oleks. Selliste dokumentide nõudmine ja esitamine oleks täiesti sisutu, asjakohatu ja nii pakkujat kui hankijat üksnes ebamõistlikult koormav. Dokumente, mis Hankijale pakkumuse üle otsustamiseks mingit sisulist teavet ei anna, ei ole põhjendatud nõuda ja nende mitteesitamist ei ole põhjendatud käsitleda rikkumisena.

Sama kehtib ka kõigi teiste Hankija soovitud ja näidisenäimena nimetatud seadmete kohta – nii valvekaamerad, ruuteri, andmekandjaserveri+salvestuselemendid, labori täppiskaalu koos triikoodilugejaga (ja mille liidestus juhtserveriga on lahendatud USB-A ja peab sisaldama automaatlugemise tarkvara), kastmispumba ja maapealse veemahuti pakkus Vaidlustaja identsena nendele toodetele, mille Hankija oli iga seadme juures näidistootena nimetanud. Hankija teadis kõigi nende seadmete puhul nende seadmete omadusi ja pakkuja pakkus hankijale täpselt selliseid seadmeid, mida hankija endale sobivaks pidas.

Hankija poolt nimetatud näidistoodete ei saa osutada Hankijale tundmatuks või ebasobivaks ainult seetõttu, et pakkuja ei ole pakkumist tehes lisanud sellele dokumente selle toote kohta.

Seade Memmert UF260 on seade Memmert UF260 nii juhul kui pakkuja esitab selle seadmega seoses väljavõtte tootja kodulehelt kui ka juhul kui pakkuja seda ei esita. Seadme omadused sellise info esitamisest või mitteesitamisest ei sõltu ja on ikka täpselt samasugused. Sama kehtib kõigi Hankija märgitud näidistoodete kohta.

On oluline, et Hankija on nimetanud kõik näidistooted sedavõrd täpselt määratletult, et pakkujal ei ole Hankija näidistootel alusel pakudes teha valikut erinevate toodete hulgast ega pakkuda Hankijale toodet, mida Hankija siiski soovinud ei ole. Seade Memmert UF260 on konkreetsete eritunnustega spetsiifiline kindlaksmääratud toode, mille nimega toote pakkumisel saab tegu olla üksnes sama tootega, mille Hankija riigihanke alusdokumentides näidised nimetanud on. Sama kehtib kõigi Hankija märgitud näidistoodete kohta, Hankija ei ole avaldanud ühegi seadme liigi osas vastupidist.

4.5. Hankijal ei olnud käesoleval juhul ka mitte mingit takistust Vaidlustajalt ikkagi dokumentide küsimiseks, kui ta neid mingil formaalsel (ja sisuliselt täiesti arusaamatuks jääval) põhjusel siiski vajalikuks pidas. Selline küsimine ja mistahes vastus sellele küsimusele ei oleks kuidagi saanud tähendada pakkumuse olulises (tegelikult mistahes) osas täiendamist ega pakkumuse muutmist.

4.6. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.6.1. Ei vaidlustatud otsusest ega Hankija vastusest ei nähtu, et nende dokumentide puudumine, mida Hankija pakkujale ette heitnud on, oleks Hankijal takistanud tegelikult hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentidele. Selliste dokumentide puudumist pakkumuse juurest, mis Hankijal endal selgelt olemas on ja milles sisalduvatest andmetest ta teadlik on, pakkujale ette heita ei saa.

4.6.2. Hankija on vastuses vaidlustusele möönnud, et „*iseenesest võis pakkujal tekkida mõte, et kuivõrd ta esitab Vormiga 1 loetelu seadmetest, mida hankija on näidisseadmetena esile toonud, siis tehnilisi dokumente esitada vaja pole.*“ Selliselt on Hankija kinnitanud, et arvestades näidisseadmetele vastavate seadmete pakkumise võimalust võis sellises olukorras kehtida ka selliste seadmete omaduste kohta dokumentide esitamata jätmise võimalus.

4.6.3. Asjaolu, et Vaidlustaja ei ole esitanud Hankija küsitud seadmetele üksüheselt vastavate ja pakutavate seadmete tehnilisi dokumente, kuid on esitanud kinnituse seadmete vastavusega arvestamise kohta, ei kinnita samuti mitte pakkuja rikkumist, vaid vastupidiselt kinnitab pakkumuse vastavust hanke alusdokumentidele. Hankija kirjeldab Vaidlustaja käitumist moonutatult ja omistab sellele tähendust, mida Vaidlustaja kunagi avaldanud ei ole ja mida mõistliku tõlgendamise korral pakkuja käitumisest ka leida võimalik ei ole.

Hankija vastusele lisatud Vaidlustaja kinnitus, mille kohaselt on Vaidlustaja arvestanud, et kõik seadmed vastavalt Lisa 1 (Pakkuja pakutavad seadmed) tabelile on projektijärgsed, on arusaadavalt pakkuja avaldus selle kohta, et tehniliste dokumentide mitteesitamise aluseks ongi näidisseadmete pakkumine ja pakkuja arvestab sellega, et Hankija teab, mida ta soovib hankida. Tegemist on selliseks avalduseks kohase ja sobiva vormistusega. Mitte ühtegi teist dokumenti ega ühegi teise isiku kinnitust näidisseadmetega samaste seadmete pakkumise kohta pakkuja esitada saanud ei olekski.

4.6.4. Väide, et „*RHS ei luba hankijale vastavustingimuste kontrollimisel tugineda muuhulgas dokumentidele, mida pakkumusega esitatud ei ole, isegi, kui need on hankijal riigihanke*

väliselt olemas“, ei ole asjakohane. Käesoleval juhul ei olnudki Hankijal mingit vajadust vastavustingimuste kontrollimisel mistahes sellistele dokumentidele tugineda, mida pakkumisega ei esitatud, sest Hankijal olid kõik seadmetega seotud dokumentidest tulenevad andmed ammendavalt teada juba riigihanke korraldamisest tulenevalt, sest ta oli nende andmete alusel ise näidisseadmed määratlenud.

Hankija viide sellele, et tema näidisseadmetega seotud hankele eelnevalt omatud dokumente enam mingil moel kasutada saanud ei olekski, on selges vastuolus pakkujalt selliste dokumentide esitamise loogikaga. Pakkujalt näidisseadmega seotud dokumentide nõudmisel saaks olla mingigi mõte üksnes juhul kui esineks võimalus, et pakkuja esitaks näidisseadme kohta andmeid, mis ei lange kokku Hankijal sama seadme kohta olemas olevate andmetega (teadmise). Kui Hankija aga enda dokumente enam pakkumise hindamisel kasutada ei saaks, puuduks ka võimalus dokumentidevahelise võimaliku ebakõla avastamiseks. Sellisest olukorrast nähtub eriti ilmekalt, et pakkujalt näidisseadmetega seotud tehniliste dokumentide nõudmine oleks (ja ongi) täiesti sisutu ja Hankija pakkumuse hindamiseks tegelikult pakkuja esitatavaid tehnilisi dokumente ei vajagi.

4.6.5. Hankija viide võrdse kohtlemise põhimõttele jääb asjas samuti arusaamatuks, kui võrd Hankija ei ole sisustanud kuidagi väidet, et ta oleks Vaidlustaja pakkumuse aktsepteerimisel käitunud teiste pakkujate suhtes ebavõrdselt. Kuna näidisseadmetega seotud tehnilised dokumendid ei omanud tegelikult hanke eesmärki ja hangitavate seadmete omanduste tuvastamise seisukohalt vähimatki tähtsust, puudub nii selliste dokumentide esitamisel kui ka mitteesitamisel igasugune puutumus pakkujate võrdsesse kohtlemisse. Pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet ei riiva see kui Hankija tunnustab menetluses pakkujate formaalselt erinevaid käitumisi, millel on Hankija huve ja hanke tingimusi arvestades tegelikult täpselt samasugune toime ja tähendus.

Hankija märkus, et Vaidlustajal „*oli võimalik igal hetkel teabevahetuse käigus täpsustada RHAD-is esitatud vastavustingimuste sisu*“ on asjakohatu, kuna Vaidlustaja jaoks olid vastavustingimused piisavalt selged ning tingimuste sisu täpsustamata jätmine ei saa sellises olukorras olla pakkujale etteheidetav.

5. Hankija, Maaelu Teadmuskeskus, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Hankija on seisukohal, et Vaidlustaja pakkumus ei vasta vastavustingimusele, mis kohustas pakkujat esitama seadmete tehnilised dokumendid.

5.1.1. Vastavustingimustest tulenevalt on Hankija vormistanud ettevõtjatele kaks küsimust:

- 1) vorm 1 „Pakkuja pakutavad seadmed“ (Dokumendi vorm / Vorm 1 Pakkuja pakutavad seadmed.xlsx);
- 2) pakutud seadmete tehnilised dokumendid. Pakkuja peab esitama andmed ja tõendid nõuetele vastavuse tõendamiseks piisava täpsuse ja põhjalikkusega, et hankijal oleks nende alusel võimalik hinnata pakutavate seadmete vastavust riigihanke alusdokumentidele. (Vabas vormis dokument).

Vaidlustaja esitas nõuetekohaselt Vormi 1, samuti on pakkumuse osana esitatud pakkuja poolt dokument pealkirjaga „3_2_Pakutud seadmete tehnilised dokumendid.docx“ (lisa 1). Vastavas dokumendis on pakkuja esitanud üksnes järgmise kinnituse: „*BauEst OÜ on arvestanud, et kõik seadmed vastavalt Lisa 1 (Pakkuja pakutavad seadmed) tabelile on projektijärgsed.*“

Seega ei ole vaidlust selles, et Vaidlustaja ei ole pakkumuse osana esitanud seadmete tehnilisi dokumente ega kinnitust seadmete omaduste kohta, mis ei oleks üldsõnaline kinnitus. Vaidlustaja on esitanud üksnes Vormi 1 ja väga üldsõnalise kinnituse, kusjuures kinnitusega isegi ei kinnitata, et seadmed on projektijärgsed, vaid pakkuja „arvestab“, et seadmed on projektijärgsed.

5.1.2. Vastavustingimuste juures ei ole toodud erandit, et tehnilisi dokumente ei pea esitama juhul, kui esineb mingi konkreetne olukord (näiteks pakkuja esile toodud juhul). Vastupidi, vastavustingimustes on eraldi esile toodud, et kui esitatud dokumentide põhjal ei ole võimalik üheselt seadme vastavuses veenduda, on Hankijal õigus lugeda selline pakkumus riigihanke alusdokumentide tingimustele mittevastavaks ja lükata tagasi.

Hankija mõonab, et iseenesest võis pakkujal tekkida mõte, et kuivõrd ta esitab Vormiga 1 loetelu seadmetest, mida Hankija on näidisseadmetena esile toonud, siis tehnilisi dokumente esitada vaja pole. Küll aga ei ole vastav seisukoht käesoleval juhul usutav, sest pakkuja on esitanud tehniliste dokumentide asemel kinnituse (mis ei vastanud nõuetele), mida võis pakkuja tehniliste dokumentide alternatiivina pakkumusega esitada. Seega on pakkuja ilmselgelt pidanud vajalikuks lisaks Vormile 1 esitada vastavustingimuse täitmiseks dokumendi, millega kinnitatakse, et Vormis 1 nimetatud seadmed vastavad tehnilistele nõuetele.

RHS ei luba hankijale vastavustingimuste kontrollimisel tugineda muuhulgas dokumentidele, mida pakkumusega esitatud ei ole, isegi, kui need on hankijal riigihanke väliselt olemas. Direktiivi 2014/24/EL art 56 lg 3 annab liikmesriikidele võimaluse lubada puuduolevate dokumentide arvesse võtmist tingimusel, et selline tegevus on täielikus kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega. Kuna hankijal on direktiivi alusel üksnes õigus esitamata dokumentide küsimiseks ning mitte kohustus, siis peaksid pakkujad siiski olema hoolsad enda pakkumuse koostamisel, kuna neile ei pruugita anda võimalust täiendavate dokumentide esitamiseks.

Kuna Vaidlustaja ei ole oma pakkumusega esitanud nõutud dokumente, siis on vaidlusaluse riigihanke vastavustingimus täitmata ning Hankijal tuli Vaidlustaja pakkumus tagasi lükata.

5.1.3. Vaidlusaluses riigihankes osalenud kolmest pakkujast kaks esitasid tehnilised dokumendid ka nende seadmete kohta, mille Hankija oli toonud näidisseadmena. Ainuke, kes tehnilisi dokumente ei esitanud, oli Vaidlustaja. Vaidlustaja esitas tehniliste dokumentide asemel kinnituse, kuid see ei vastanud nõuetele.

Võrdse kohtlemise põhimõte tähendab eelkõige seda, et pakkujatel on võrdsed võimalused nii pakkumuste ettevalmistamise kui ka hankija poolt pakkumuste vastavuse kontrolli ajal, ning et kõigile pakkujatele tagatakse pakkumuse koostamisel võrdsed võimalused. St, et kõigi pakkujate esitatud pakkumustele peavad kehtima samad tingimused. Võrdse kohtlemise printsiibi olulisust on rõhutanud korduvalt ka Euroopa Kohus, näiteks asjas C-131/16.

Võrdse kohtlemise printsiibist tulenevalt tuleks asuda seisukohale, et kui kaks pakkujat on esitanud kõik vajalikud dokumendid ka näidisseadmete kohta, siis jättes Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamata, on Vaidlustajat koheldud teistest pakkujatest erinevalt.

5.2. Hankija täiendavad seisukohad.

5.2.1. Hankija on vastavustingimuste juures lahti kirjutanud, mis on vastavustingimuse täitmata jätmise võimalikud tagajärjed, mistõttu on selge, et Hankija on läbivalt omistanud tehnilistele dokumentidele sama tähenduse. Samuti on Hankija selgitanud, et Hankija on vastavustingimustega rangelt seotud ega saa neid pakkumuste vastavuse kontrollimisel meelevaldselt teisiti tõlgendada kui siis, kui need riigihanke alusdokumentidega pakkujatele avalikuks tehti. Hankija on nõudnud vastavustingimusena, et pakkuja esitaks pakkumuse juurde Vormis 1 nimetatud seadmete tehnilised dokumendid, alternatiivselt sisulise kinnituse seadmete sobivuse kohta. Vaidlustaja seda teinud ei ole, st Vaidlustaja on jätnud esitamata nii tehnilised dokumendid kui sisulise kinnituse, mistõttu on Vaidlustaja jätnud täitmata vastavustingimuse ja Hankijal oli kohustus Vaidlustaja pakkumus tagasi lükata (RHS § 114 lg 2).

5.2.2. Asjaolu, et Hankijal oleks olnud võimalik veenduda seadmete sobivuses muul viisil, ei oma käesoleval juhul mingit tähtsust. Vaidlustaja on täielikult jätnud tähelepanuta Hankija viited RHS regulatsiooni eripäradele, mille kohaselt ei ole võimalik Hankijal vastavuse kontrollimisel lähtuda talle teadaolevatest muudest dokumentidest, st dokumentidest, mida ei ole pakkumusega esitatud. Olukorras, kus Vaidlustajale on vastavustingimused teada ja Vaidlustaja üksnes oma eeldusele (et vastavustingimust siiski ei ole vaja täita, kuigi riigihanke alusdokumendid näevad vastavustingimuse täitmata jätmise korral ette hankija õiguse pakkumus tagasi lükata) tuginedes otsustab jätta vastavustingimuse täitmata, kannab igasugust riisikot üksnes Vaidlustaja.

5.2.3. Praegusel juhul ei olnud vastavustingimus ebaselge - see kohustas igal juhul esitama kas tehnilised dokumendid või sisulise kinnituse. Vaidlusaluses vastavustingimuses puudusid igasugused viited näidistoodetele. Seega ei saanud Vaidlustaja ise hakata vastavustingimust tõlgendama viisil nagu ta seda teinud on ja absorbeerida mitut vastavustingimust üheks.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlustaja pakkumus on Hankija poolt tagasi lükatud ja seda otsust on Hankija kokkuvõtlikult põhjendanud järgmiselt:

- 1) pakkujal tuli esitada seadmete nõuetele vastavuse kohta kinnitused (nt tootelehe, sertifikaadi või mõne muu dokumendina), millest selgub pakutavate seadmete vastavus nõuetele, Vaidlustaja esitas koos pakkumusega Vormi 1 ning eraldi dokumendi, kus ta kinnitas, et on arvestanud, et kõik seadmed vastavalt Lisa 1 (Pakkuja pakutavad seadmed) tabelile on projektijärgsed. Eraldi tootelehti, sertifikaate või väljavõtteid kodulehtedelt Vaidlustaja ei esitanud;
- 2) võttes arvesse Tallinna Ringkonnakohtu lahendit haldusasjas 3-18-1248 ja seda, et teised pakkujad esitasid dokumendid ka nende seadmete kohta, mis olid toodud näidisomadustena, oleks pidanud ka Vaidlustaja seda tegema;
- 3) nõutud dokumentide esitamata jätmise eest vastutab Vaidlustaja.

Vaidlustaja leiab, et:

- 1) kuna Vaidlustaja pakkus seadmeid, mis olid Hankija poolt toodud näidistoodetena, siis mingeid andmeid ja tõendeid nende vastavuse kohta polnud vajalik esitada;
- 2) kui Hankijal oli pakkumuse vastavuse kontrollimiseks ka näidistoodete kohta vaja andmeid ja tõendeid, siis oleks Hankija saanud neid Vaidlustajalt küsida.

7. „Vastavustingimused“ osa PAKUTUD SEADMETE VASTAVUS TEHNILISELE

KIRJELDUSELE on sõnastatud järgmiselt:

„Pakkumus peab sisaldama pakutavaid seadmeid. Pakkuja esitab pakutavad seadmed Vormil 1 "Pakkuja pakutavad seadmed", täites vormil kõik rohelisega märgitud lahtrid. Vormi lahtrite täitmata jätmine võib kaasa tuua pakkumuse mittevastavaks tunnistamise.

Pakkuja esitab lisaks vormile seadme nõuetele vastavuse tõendamiseks nt seadme tootelehe, sertifikaadi või väljavõtte tootja kodulehelt, millest selgub pakutava seadme vastavus nõuetele. Seadme nõuetele vastavuse kontrollimiseks võib esitada nii dokumente kui ka viiteid veebilehtedele. Dokumentidele viitamisel peab pakkuja lisama dokumendi ja/või väljavõtte pakkumuse koosseisu. Tooteleht vms dokument võib olla eesti- või ingliskeelne.

Pakkuja peab esitama andmed ja tõendid nõuetele vastavuse tõendamiseks piisava täpsuse ja põhjalikkusega, et hankijal oleks nende alusel võimalik hinnata pakutava seadme vastavust riigihanke alusdokumentidele.

Juhul, kui tootjapoolsed infomaterjalid ei kajasta vajalikku infot, tuleb lisada kinnituskiri tootja poolt vastava nõude tingimuste osas. Tootelehe vms dokumendi asemel ei ole lubatud esitada koopiat hankija tehnilisest kirjeldusest või üldsõnalisi kinnitusi vastavuse kohta, sest see ei võimalda hankijal kontrollida pakkumuse sisulist vastavust.

Kui esitatud dokumentide põhjal ei ole võimalik üheselt seadme vastavuses veenduda, on hankijal õigus lugeda selline pakkumus riigihanke alusdokumentide tingimuste mittevastavaks ja lükata tagasi.

Küsimused ettevõtjale:

1. Vorm 1 "Pakkuja pakutavad seadmed" (Dokumendi vorm / Vorm 1 Pakkuja pakutavad seadmed.xlsx)

2. Pakutud seadmete tehnilised dokumendid. Pakkuja peab esitama andmed ja tõendid nõuetele vastavuse tõendamiseks piisava täpsuse ja põhjalikkusega, et hankijal oleks nende alusel võimalik hinnata pakutavate seadmete vastavust riigihanke alusdokumentidele. (Vabas vormis dokument)“

Vaidlust pole selles, et Vaidlustaja pakkus pakkumuses Vormis 1 Hankija kindlaks määratud näidistooteid ja selles, et nende näidistoodete kohta Vaidlustaja „Vastavustingimustes“ nõutud tehnilisi dokumente oma pakkumuses ei esitanud.

8. RHS § 114 lg 2 esimese lause kohaselt hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

Seega peab pakkumuse tagasi lükkamiseks esinema vähemalt üks kolmest alusest:

- 1) pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele;
- 2) pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi;
- 3) pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

Hankija on lähtunud sellest, et pakutavate näidistoodete tehniliste dokumentide puudumine Vaidlustaja pakkumuses tähendab, et pakkumuse ei vasta riigihanke alusdokumentides

(„Vastavustingimustes“) esitatud tingimustele ja tuli tagasi lükata.

Vaidlustuskomisjon Hankijaga ei nõustu.

8.1. Hankija on Vormis 1 „Pakkuja pakutavad seadmed“ nimetanud iga pakutava seadme näidistoodete. Pakkuja pidi andma pakkumuse koosseisus esitatavas Vormis 1 „Pakkuja pakutavad seadmed“ teada, kas ta pakub näidistooteid või näidistoodetega samaväärseid tooteid.

„Vastavustingimustest“ tuleneb, et pakkuja pidi esitama pakutava toote nõuetele vastavuse tõendamiseks tootelehe, sertifikaadi või väljavõtte tootja kodulehelt, Hankija eesmärgiks oli saada andmeid ja tõendeid pakutavate toodete kohta selleks, et nende alusel oleks võimalik hinnata pakutavate toodete vastavust riigihanke alusdokumentidele.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Vormis 1 „Pakkuja pakutavad seadmed“ näidistoodete pakkumisel puudus mistahes reaalne vajadus esitada nende toodete kohta tehnilisi dokumente, sest vaidlust ei saa olla selles, et näidistoodete vastab riigihanke alusdokumentides esitatud kõigile tingimustele. Hankija ei saanud nimetada näidistooteks toodet, mis riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ei vasta, mille vastavust ta alles riigihanke käigus pakkumuste vastavuse kontrollimisel hakkab kindlaks tegema.

8.2. Tallinna Ringkonnakohtus on oma 14.11.2023 otsuses haldusasjas 3-23-1783 (p 20.) asunud järgmistele seisukohtadele: *„Kohtupraktikast ega õiguskirjandusest ei leia üldist kataloogi sellistest juhtumitest, mida tuleks käsitada RHS § 114 lg 2 teise lause tähenduses mittesisuliste kõrvalekalletena RHAD-s sätestatud tingimustest, mille puhul võib hankija tunnistada pakkumuse vastavaks. Siiski ei ole ringkonnakohtu hinnangul õige lugeda „sisuliseks“ üksnes sellist kõrvalekallet, millest nähtub, et pakutava toote omadused ei vasta hankija esitatud nõuetele, vaid sisuline kõrvalekalle esineb mh juhul, kui pakkumuse koosseisus on jäetud esitamata RHAD-s nõutud dokument, millela ei oleks hankijal võimalik pakutava toote nõuetekohasust üldse kontrollida. [---]. [---], saab pakkumus ikkagi olla RHS § 114 tähenduses vastav vaid siis, kui see vastab kõigile RHAD-s kehtestatud tingimustele nii sisu- kui ka dokumendinõuete osas (vt K. Matteus. RHS § 114 kommentaar, p 9 – M. A. Simovart, M. Parind (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne, Tallinn 2019, lk 726). [---]“*

„Vastavustingimuste“ kohaselt kui esitatud dokumentide põhjal ei ole võimalik üheselt seadme vastavuses veenduda, on hankijal õigus lugeda selline pakkumus riigihanke alusdokumentide tingimustele mittevastavaks ja lükata tagasi.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et näidistoodete tehniliste dokumentide esitamata jätmine Vaidlustaja pakkumuses ei ole sisuliseks kõrvalekaldeks, mis pidi kaasa tooma Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise, sest Hankijal oli võimalik Vaidlustaja pakkumuses esitatud näidistooted lugeda riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele vastavaks ka ilma näidistoodete tehniliste dokumentideta.

Vaidlustuskomisjonile pole veenev Hankija selgitus, et tal näidistoodete kohta andmed puuduvad, mistõttu ta vajab ka näidistoodete kontrollimiseks pakkujalt dokumente. Isegi siis, kui see Hankija selgitus on õige, ei ole see käesoleval juhul oluline, sest Hankija ise oli näidistooted kindlaks määranud.

8.3. Kui aga Hankija pidas siiski vajalikuks, et Vaidlustaja esitaks ka näidistoodete kohta tehnilised dokumendid, siis oleks Hankija pidanud RHS § 46 lg 4 alusel Vaidlustaja poole pöörduma.

Pakkujalt selgituste või selgitamist võimaldavate dokumentide küsimist reguleerib RHS § 46 lg 4. Nimetatud sättega on Eesti õigusesse üle võetud direktiivi 2014/24/EL art 56 lg 3. Selle riigihanke üldandmete järgi ületab eeldatav maksumus rahvusvahelist piirmäära ja seega kuulub direktiivi 2014/24/EL reguleerimisalas (art 1 lg 1 ja art 4 p a). Direktiivi 2014/24/EL art 56 lg-st 3 tulenevalt juhul, kui ettevõtja esitatav teave või dokumendid on või tunduvad olevat mittetäielikud või vigased või kui konkreetsete dokumendid on puudu, võib hankija, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti, nõuda asjaomaselt ettevõtjalt vastava teabe või dokumentide esitamist, lisamist, selgitamist või täiendamist sobiva tähtaja jooksul, tingimusel et selline nõue esitatakse täielikus kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega. Järelikult ei välista direktiiv iseenesest hankija võimalust nõuda pakkujalt mh puuduolevate dokumentide esitamist, kui see ei tohi minna vastuollu võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega.

Pakkumuse selgitamise võimaluse andmise otsustab hankija kaalutusõiguse alusel ja seejuures tuleb pakkujaid kohelda võrdselt ning kedagi eelistamata. Kuna hankija tohib võimaldada pakkumuses esitatud andmeid üksnes täpsustada või parandada, siis ei saa pakkuja esitada tagantjärele uusi andmeid, vaid üksnes selliseid dokumente või andmeid, mille puhul on võimalik objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui pakkumuste esitamise tähtaeg (Riigikohtu 20.12.2019 otsus 3-19-1501, p 17; Euroopa Kohtu 11.05.2017 otsus kohtuasjas C-131/16, *Archus ja Gama*, p 36; 10.10.2013 otsus kohtuasjas C-336/12, *Manova*, p-d 36–37 ja 39).

Võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt käsitletakse ühetaoliselt kõiki isikuid ühtedes ja samades oludes ja ühetaoline kohtlemine peab olema tagatud ühesuguste asjaolude korral.

Olukorras, kus Hankija sai Vaidlustaja pakutud näidistooted lugeda vastavaks ja oleks vaatamata sellele asunud Vaidlustajalt küsima näidistoodete tehnilisi dokumente, ei oleks Vaidlustaja põhimõtteliselt samaväärses olukorras teiste pakkujatega, kes need oma pakkumuses esitasid, mistõttu ei saa olla tegemist pakkujate ebavõrdse kohtlemisega. Ka Vaidlustajale dokumentide esitamiseks antav tähtaeg ei saaks käesoleval juhul kuidagi asetada teda teiste pakkujatega võrreldes soodsamasse olukorda.

8.4. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Hankijaga, et samasugust vaidlust on lahendatud Tartu Ringkonnakohtu 17.10.2018 otsuses 3-18-1248. Viidatud otsuse p-i 18 kohaselt *Ringkonnakohtu hinnangul on ilmne, et kaebajate poolt esitamata dokumendid sisaldavad andmeid, mis ühelt poolt on vajalikud pakutava toote identifitseerimiseks ja selle omaduste fikseerimiseks ning hanketingimustele vastavuse hindamiseks ja teisalt ka pakkumuse maksumuse hindamiseks. Seejuures ei ole tegemist andmete ebatäpsuse või väheolulise veaga pakkumuses, mille kõrvaldamine ei võiks mõjutada kogu hankemenetluse tulemust. Jalgrataste hind ja kasutusmugavus ning juhtimissüsteemi funktsionaalsus on hankedokumentide p 12.3 järgi hinnatavad pakkumuste paremusjärjestuse määramisel. Seega on kaebajate esitamata dokumentidest nähtuvatel andmetel vahetu mõju lisaks pakkumuse vastavuse kontrollimisele ka pakkumuse edukaks tunnistamisele.*

Käesoleval juhul Hankija kindlaks määratud näidistoodete tehnilised dokumendid ei saanud avaldada mingit mõju pakkumuste vastavuse kontrollimisel. Hankija ei ole vaidlustusmenetluses selgitanud seda, mida näidistoodete vastavuse kindlaks tegemiseks oli vaja kontrollida pakkuja poolt esitatavatest tehnilistest dokumentidest.

9. Eeltoodust tulenevalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta ei ole kooskõlas eelkõige RHS § 114 lg-ga 2 ning see otsus tuleb tunnistada kehtetuks.

10. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustus rahuldatakse kuulub menetluskulude jaotamisel kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

RHS § 198 lg 1 alusel tuleb Hankijalt välja mõista Vaidlustaja tasutud riigilõiv 640 eurot. Vaidlustaja on ekslikult tasunud riigilõivu 1280 eurot, seega peab Vaidlustaja esitama vaidlustuskomisjonile taotluse enam tasutud riigilõivu tagastamiseks.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks - 12 tunni õigusabi osutamise eest, tunnitasuga 205 eurot käibemaksuta, kokku 2460 eurot käibemaksuta.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud 2460 eurot käibemaksuta on vajalikud ja põhjendatud ning tulevad Hankijalt välja mõista.

Hankija kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ulvi Reimets